

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ**

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អជសដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ៣ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១១

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្ទើរឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសល ឬ អង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ / Public

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

**ការអនុវត្តរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីបញ្ហាច្បាប់ដែល
សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងលើកនៅសវនាការបឋម**

ដាក់ដោយ:

សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី
លោក អាង ឧត្តម
លោក Michael G. KARNAVAS

ធ្វើជូន:

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ចៅក្រម និល ណុន
ចៅក្រម ធ្នូ មណី
ចៅក្រម យ៉ា សុខន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រមបំរុង យូរ ឧត្តរ៉ា
ចៅក្រមបំរុង Claudia FENZ

ធ្វើជូន:

សហព្រះរាជអាជ្ញា
លោកស្រី ជា លាង
លោក Andrew CAYLEY
ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់
ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ឯកសារទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception):
..... 03 / 05 / 2011
ម៉ោង (Time/Heure): 15:45
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé
du dossier: Uch ARUN

លោក អៀង សារី តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់ (“មេធាវីការពារក្តី”) តទៅនេះសូមដាក់ការអង្កេត
 របស់គាត់ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលខ្លួន [sic] មានបំណងលើកនៅ
 សវនាការបឋម^១ ។ ការអង្កេតទាំងនេះត្រូវធ្វើឡើងជាចាំបាច់ ពីព្រោះសហព្រះរាជអាជ្ញាបានជូនដំណឹងអង្គ
 ជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថាខ្លួននឹង “ស្នើសុំធ្វើការកំណត់បទចោទជាថ្មីនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ
 ដើម្បីបញ្ចូល” (ក) ជម្លោះប្រដាប់អាវុធមិនតម្រូវជាភស្តុតាងសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិទេ, (ខ)
 ការរំលោភសេពសន្ថវៈជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ, (គ) ការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនានាតាមទម្រង់ទីបីនៃ
 សហឧក្រិដ្ឋកម្ម (“JCE III”) (វិធាន ៩៨)^២ ។ ដោយសារបញ្ហាទាំងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងយុត្តាធិការរបស់
 អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កសត គួរតែបានលើកបញ្ហាទាំងនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ មិនឱ្យហួសពីរយៈពេល
 ៣០ ថ្ងៃ ក្រោយពីដីកាដោះស្រាយចូលជាស្ថាពរ^៣ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានធ្វើយ៉ាងដូច្នោះទេ ហើយ
 ពេលនេះជាពេលវេលាដែលរវាងសហព្រះរាជអាជ្ញាមិនឱ្យលើកបញ្ហាយុត្តាធិការទាំងនេះ ។ បើទោះបីជា
 បញ្ហាទាំងនេះនៅតែអាចលើកឡើង ក៏វិធាន ៨៩ មិនអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្វើការកំណត់បទ
 ចោទជាថ្មីដែរ ។ បើសិនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រេចថា កសត អាចលើកបញ្ហាទាំងនេះនៅសវនាការ
 បឋម នោះមេធាវីការពារក្តីសូមស្នើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យ កសត ផ្តល់សារណាជាលាយ
 លក្ខណ៍លំអិតនៅមុនសវនាការបឋម ដោយបញ្ជាក់ពីអំណះអំណាងរបស់ខ្លួនថា ហេតុអ្វីបានជាការកំណត់
 បទចោទជាថ្មី ត្រូវបានអនុញ្ញាត និងអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សារណាឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍
 អក្សរ ។

I ច្បាប់ដែលយកមកអនុវត្ត

១. វិធាន ៨៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អវតក ចែងថា៖

វិធាន ៨៩: អញ្ជាត្រកម្ម
 (វិសោធនកម្ម ថ្ងៃទី ០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ និង ថ្ងៃទី ១១ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ និងថ្ងៃទី ២៣
 ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១)

¹ ការបង្ហាញរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងលើកឡើងនៅសវនាការបឋម ចុះថ្ងៃទី១៩
 ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ E9/30 (“ការជូនដំណឹងរបស់ កសត អំពីបញ្ហាច្បាប់”) ។

² ដូចខាងលើ នៅកថាខណ្ឌទី ៩ ។

³ សូមមើលវិធាន ៨៩ ។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
 អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងលើកនៅសវនាការបឋម

 ទំព័រ ១ នៃ ១០

៩១/២០/៤

១. អញ្ញត្រកម្មទាក់ទងទៅនឹង:

ក- យុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ខ- ការរលត់បណ្តឹងអាជ្ញា

គ- មោឃភាពនីតិវិធីដែលត្រូវបានធ្វើបន្ទាប់ពីមានដីកាដោះស្រាយ

ត្រូវលើកឡើងយ៉ាងយូរ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ ក្រោយពីដីកាដោះស្រាយចូលជាស្ថាពរ បើមិនដូច្នោះទេ អញ្ញត្រកម្មនោះមិនអាចត្រូវបានទទួលយកឡើយ ។

២. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវផ្តល់ឱ្យភាគីម្ខាងទៀតនូវឱកាសឆ្លើយតបទៅនឹងអញ្ញត្រកម្ម។

៣. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវសម្រេចជាបន្ទាន់អំពីអញ្ញត្រកម្មតាមសេចក្តីសម្រេចមួយដែលមានសំអាងហេតុ ឬ នៅពេលដំណាលគ្នានឹងសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី។ ដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបន្តលើកលែងតែអង្គជំនុំជម្រះចេញសេចក្តីសម្រេចភ្លាម ដែលមានអានុភាពបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។

២. វិធាន ៩៨(២) ចែងថា៖

សាលក្រមត្រូវសម្រេចត្រឹមតែអង្គហេតុទាំងឡាយណា ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះប៉ុណ្ណោះ ។ អង្គជំនុំជម្រះអាចផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទ ដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះបាន ប៉ុន្តែមិនអាចបញ្ចូលនូវធាតុផ្សំថ្មីនៃបទចោទបានឡើយ ។ អង្គជំនុំជម្រះត្រូវធ្វើការវិនិច្ឆ័យតែចំពោះជនជាប់ចោទប៉ុណ្ណោះ។ ប្រសិនបើបុគ្គលណាមួយ ដែលមកបង្ហាញខ្លួនក្នុងពេលជំនុំជម្រះក្នុងឋានៈជាសាក្សី ត្រូវបានសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋណាមួយ ឬបានសមគំនិតក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋ អង្គជំនុំជម្រះនឹងធ្វើការជំនុំជម្រះលើបុគ្គលនោះបានលុះត្រាតែនៅក្រោយពេលដែលជននោះត្រូវបានចោទប្រកាន់ និងមានដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដូចចែងនៅក្នុងវិធានផ្នែកនេះប៉ុណ្ណោះ។

II. ការអន្តេត

៣. ការជូនដំណឹងរបស់ កសត ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថាខ្លួន “នឹងស្នើសុំឱ្យធ្វើការកំណត់បទ

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ២ នៃ ១០

ចោទជាថ្មីនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដើម្បីបញ្ចូល: (ក) ជម្លោះប្រដាប់អាវុធមិនតម្រូវឱ្យ
មានការបង្ហាញឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ, (ខ) ការរំលោភសេពសន្ថវៈជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំង
មនុស្សជាតិ, (គ) ការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនានាតាមទម្រង់ទីបីនៃសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម (“JCE III”)
(វិធាន ៩៨)^៤ គឺជាការលើកឡើងនូវបញ្ហាយុត្តាធិការ^៥ ។

៤. អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ បញ្ជា “ទាក់ទងនឹងអញ្ញត្រកម្មរបស់អង្គជំនុំជម្រះ” ត្រូវលើកឡើងយ៉ាង
យូរ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ ក្រោយពីដីកាដោះស្រាយចូលជាស្ថាពរ បើមិនដូច្នោះទេ អញ្ញត្រកម្ម
នោះមិនអាចត្រូវបានទទួលយកឡើយ^៦ ។

៥. ដីកាដោះស្រាយចូលជាស្ថាពរនៅថ្ងៃទី១៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១^៧ ធ្វើឱ្យកាលបរិច្ឆេទដើម្បីលើក

^៤ ការជូនដំណឹងរបស់ កសត អំពីបញ្ហាច្បាប់ នៅកថាខណ្ឌទី៩ ។
^៥ អង្គបុរេជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ថានៅក្នុងអនុមូលដ្ឋានមួយចំនួននៃមូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ...រួមបញ្ចូលទាំងអនុមូលដ្ឋានទី៣
(ទឡឹករណ៍ស្តីពីចំណងពាក់ព័ន្ធ)។ អនុមូលដ្ឋានទី១៤ (“ទឡឹករណ៍ស្តីពីការរំលោភសេពសន្ថវៈ”)។ ...សហព្រះរាជអាជ្ញា
លើកអំណះអំណាងពីអត្ថិភាពផ្លូវច្បាប់ចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩ នៃប្រទេសមួយចំនួននៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិដែល
តំណាងឱ្យទឡឹករណ៍ដែលជាខ្លឹមសារនៃការវាយតម្លៃស្របតាមគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព ហើយដូច្នោះ តំណាងឱ្យការប្តឹង
ជំទាស់យុត្តាធិការដែលអាចទទួលយកបាន” ។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ
ស្រាយ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ D427/I/30 ។ មានការប្តឹងជំទាស់ជាច្រើនទៅនឹងយុត្តាធិការរបស់ ICTY ដោយជន
ជាប់ចោទដែលត្រូវចោទពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ឬ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងពូជសាសន៍ក្នុងទម្រង់នៃការ
ទទួលខុសត្រូវ ដូចជា ICE និងការទទួលខុសត្រូវជាថ្នាក់លើ ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បែបនេះតែងតែផ្អែកលើទឡឹករណ៍ដែលថាទម្រង់
នៃការទទួលខុសត្រូវទាំងនេះមិនមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ទម្រង់បង្កប់អន្តរជាតិនៅពេលវេលាដែលពាក់ព័ន្ធ ឬមិនអាចអនុវត្តបាន
នៅពេលវេលាជាក់លាក់ ហើយការអនុវត្តរបស់វាអាចរំលោភគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព ។ យុត្តាសាស្ត្ររបស់ ICTY បាន
ទទួលយកការប្តឹងជំទាស់យុត្តាធិការទាំងនេះ ។ ទាក់ទងនឹងថាតើភាពអាចទទួលយកបាននៅ អវតក នៃសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម
បង្កើតបានជាការប្តឹងជំទាស់យុត្តាធិការដែរ ឬយ៉ាងណា អង្គបុរេជំនុំជម្រះរកឃើញថា អវតក គឺជាស្ថាប័នមួយប្រៀបដូចគុណ
ការបណ្តោះអាសន្ន” ។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើសហ
ឧក្រិដ្ឋកម្មរួម ចុះថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ D97/14/15 នៅកថាខណ្ឌទី២៣-២៤ ។

^៦ បញ្ជាក់បន្ថែម ។

^៧ “អនុលោមតាមដីកាបញ្ជូនរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បង្គាប់ឱ្យភាគីដាក់សម្ភារៈដើម្បីរៀបចំសវនាការ (E9) ពេលវេលាកំណត់
ដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន ៨០(១) និង(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងវិធាន ៨៩ ចាប់ផ្តើមគិតពីថ្ងៃសុក្រ ទី១៤ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១១”។
អនុស្សរណៈពីអ្នកនាង Susan Lamb មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ធ្វើទៅភាគីទាំងអស់នៅក្នុងករណី ០០២
ការជូនដំណឹងជាមុននៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះលើកទី១ E14, E15, E9/2, E9/3, E/24 and E27, ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែ
កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១ E35 ទំព័រ ២។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៣ នៃ ១០

បញ្ហាទាំងនេះ គឺនៅថ្ងៃទី១៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១។ កសត មិនបានលើកបញ្ហាទាំងនេះនៅ កាលបរិច្ឆេទនេះទេ ហេតុដូច្នោះ កសត ត្រូវបានរារាំងមិនឱ្យលើកបញ្ហានេះនៅពេលនេះ ។ កសត ខកខានមិនបានបំពេញភារកិច្ចប្រកបដោយវិរយភាព នៅក្នុងការលើកបញ្ហាទាំងនេះ ភ្លាមៗបន្ទាប់ ពីអង្គជំនុំជម្រះបានទទួលសំណុំរឿង និងនៅមុនកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ដោយវិធានផ្ទៃក្នុង^៨ ។

៦. កសត ប៉ុនប៉ងលើកបញ្ហានានាដែលច្បាស់ណាស់ថាបញ្ហាទាំងនេះបង្កើតបានជាអញ្ញត្រកម្មតាម វិធាន ៨៩ ។ ការដកចេញនៃចំណងពាក់ព័ន្ធនូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវឱ្យប្រដាប់អាវុធសម្រាប់ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ការបន្ថែមការរំលោភសេពសន្ថវៈជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការបន្ថែម JCE III ដែលចំណុចនីមួយៗបង្កើតបានជាការប្តឹងជំទាស់យុត្តាធិការរបស់ អវតក ដោយសារយុត្តាធិការនេះមិនត្រូវបានដាក់កម្រិតនៅក្នុងដីកាដោះស្រាយ ។

៧. ដីកាដោះស្រាយត្រូវបានកែតម្រូវដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ នៅក្នុងសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ (ដែលលើកឡើងពីបញ្ហាយុត្តាធិការ ស្របតាម វិធាន ៧៤(៣)(ក) ដោយ: ក. បន្ថែម “អត្ថិភាពនៃចំណងពាក់ព័ន្ធរវាងអំពើជាមូលដ្ឋាន និងជម្លោះ ប្រដាប់អាវុធ” ចំពោះ “លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៅក្នុងជំពូក IV(ក) នៃផ្នែកបី, ខ. លុបចេញការរំលោភ សេពសន្ថវៈពីកថាខណ្ឌទី ១៦១៣ និង គ. រក្សាទុកការយល់ឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត នៅកថាខណ្ឌទី ១៤៣៣ ថាអង្គហេតុដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងជាតិ នៅក្នុង ទម្រង់នៃការរំលោភផ្លូវភេទ អាចត្រូវបានកំណត់ថាជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៃអំពើ អមនុស្សធម៌ដទៃទៀត^៩ ។ ដីកាដោះស្រាយលុបបាត់ការយោងទាំងអស់ចំពោះ JCE III ដោយ សារអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានយល់ឃើញលើកមុនថា JCE III មិនមានអត្ថិភាពនៅក្នុងច្បាប់ទំនៀម

^៨ សូមមើលសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ អៀង សារី សុំដិតចិត្តចៅក្រម និង ណុន និងបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១១ E5/3 នៅកថាខណ្ឌទី២ ដែលនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនេះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលស្គាល់កាតព្វកិច្ចនៃការ យកចិត្តទុកដាក់មតិរបស់ភាគី។ សូមមើលផងដែរករណីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់ Delalic និងអ្នកដទៃទៀត IT-96-21-A, សាល ដីកា ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០១ នៅកថាខណ្ឌ ៦៣១ ក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ICTY យល់ឃើញថា “ការខកខានរបស់មេធាវីក្នុងការជំទាស់តែងតែបង្ហាញថាមេធាវីយល់ឃើញនៅពេលនោះថា បញ្ហានានាដែលចៅក្រមមិនបាន យកចិត្តទុកដាក់ មិនមានសារៈសំខាន់ដល់ករណីរបស់គាត់ ហើយថានីតិវិធីមិនអាចបន្តបានទេ បើគ្មានការយកចិត្តទុកដាក់នោះ។ គោលការណ៍នេះអនុវត្តដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ក៏ដូចជាមេធាវីការពារក្តីដែរ ។

^៩ សូមមើលសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១១ D427/1/26 នៅកថាខណ្ឌទី ៧ ។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៤ នៃ ១០

ទម្លាប់អន្តរជាតិចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩ ទេ ហើយវាមិនអាចអនុវត្តនៅ អវតក បានឡើយ¹⁰ ។

៨. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិនៅក្នុងករណី ០០១ បានផ្តល់ដំបូន្មាននៅសវនាការបឋមថា “បើទោះបីជានៅសវនាការនេះយើងគ្មានបំណងលើកមកពិភាក្សា ឬលើកឡើងនូវបញ្ហាច្បាប់ណាមួយក៏យើងចង់យកឱកាសនេះជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះ និងភាគីទាំងអស់ថានៅសវនាការក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនីតិវិធី សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណា ភាពអនុវត្តបាននៃទ្រឹស្តីសហឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ”¹¹ ។ ការលើកឡើងបញ្ហានេះនៅសវនាការបឋម គឺជានីតិវិធីត្រឹមត្រូវនៅក្នុងករណីនោះ¹² ពីព្រោះវិធាន ៨៩(១) ចែងនៅពេលនោះថា “អញ្ញត្រកម្មទាក់ទងនឹង: ក) យុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះ... ត្រូវលើកនៅសវនាការបឋម បើមិនដូច្នោះទេ អញ្ញត្រកម្មនោះមិនអាចត្រូវបានទទួលយកឡើយ”¹³ ។ ទើបតែការធ្វើវិសោធនកម្មលើកទីបួននៃវិធានផ្ទៃក្នុងនាខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩

¹⁰ សូមមើលសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្តីពីសហឧក្រិដ្ឋកម្ម ចុះថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០ D97/14/15 ។

¹¹ ករណី កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ០០១/១៨-០៧-២០០៧/អជសដ ប្រតិចារិត ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩, E1/3.1 នៅទំព័រ៩-១០ ។ មេធាវីការពារក្តីមិនឆ្លើយចំពោះសំណើនេះទេ ។ ប៉ុន្តែ មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី Sarim Khan បានឆ្លើយតប: ពិតណាស់ យើងខ្ញុំឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាគាត់បានលើកឡើងថា គាត់នឹងលើកឡើងទាក់ទងនឹងបញ្ហាសហឧក្រិដ្ឋកម្ម គឺខ្ញុំហាក់ដូចជាមិនច្បាស់លាស់ទាក់ទងនឹងវិធាននៃការអនុវត្តទៅបាន ហើយខ្ញុំធ្វើការឆ្លើយតបក្នុងនាមជាមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលយើងតំណាងទៅលើ តវ៉ាទៅលើអង្គហេតុ ប៉ុន្តែគោលការណ៍មួយដែលយើងត្រូវចាំនោះ គឺថានៅពេលយើងធ្វើតុល្យភាពទាក់ទងនឹងការចូលរួមដែលយើងគួរបញ្ចូលនៅក្នុងសាលាក្តីនេះដែរឬទេ? គឺវាទាក់ទងនឹងបញ្ហាអង្គសេចក្តី គឺវាសំខាន់ណាស់ ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលខ្ញុំតំណាង គឺថាសេចក្តីសម្រេចនោះគឺមិនត្រូវធ្វើឱ្យមានការពន្យារពេលទៅលើដំណើរនេះទេ ។ លោកចៅក្រមយល់អំពីបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិនានាទៀត ហើយនិងសិទ្ធិនៃការការពារក្តីដែលថា ចុងចោទគាត់ទទួលបានការជូនដំណឹងផ្សេងៗ ។ ដូច្នោះ ខ្ញុំលើកឡើងអំពីបញ្ហានេះនៅទីនេះ ទាក់ទងនឹងសហមេធាវី ទាក់ទងទៅនឹងការចំពោះការដោះលែងឱ្យមានសេរីភាពដែលថាដាក់ជូនអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនោះគឺថា គឺខ្ញុំឱ្យលោកចៅក្រមយកទៅពិចារណាទៅលើបញ្ហាអង្គសេចក្តីវិញ ទៅលើករណីនេះ ។ ដូចខាងលើ នៅទំព័រ ១២ ។

¹² សូមកត់សម្គាល់ថាអង្គជំនុំជម្រះពិចារណាថា “សំណើរបស់ កសព ទាក់ទងនឹង JCE អាចត្រូវបានបង្ហាញទាំងពេលវេលានិងក្នុងលក្ខណៈទូលំទូលាយ...” តែដោយសារ កសព បានលើកឡើងបញ្ហានេះតែនៅសវនាការបឋម ប៉ុន្តែ បានធ្វើសារណាពិតប្រាកដរបស់ខ្លួននៅពេលក្រោយ ។ ករណី កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ០០១/១៨-០៧-២០០៧/អជសដ សាលក្រមចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០ (“សាលក្រម ឌុច) នៅកថាខណ្ឌទី៥០២ ។

¹³ បញ្ជាក់បន្ថែម ។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានបំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៥ នៃ ១០

ដែលនីតិវិធីនេះ ត្រូវបានកែប្រែដើម្បីតម្រូវថាបញ្ហានេះ ត្រូវតែបានលើកនៅក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដីកាដោះស្រាយចូលជាស្ថាពរ ។

៩. កសព និយាយយោងទៅរកវិធាន៩៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានគាំទ្រការលើកឡើងពី បញ្ហាទាំងនេះនៅសវនាការបឋម¹⁴។ វិធាន៩៨(២) ចែងត្រង់ផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធថា “សាលក្រមត្រូវ សម្រេចត្រឹមតែអង្គហេតុទាំងឡាយណា ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះប៉ុណ្ណោះ ។ អង្គជំនុំជម្រះ អាចផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ បាន ប៉ុន្តែ មិនអាចបញ្ចូលធាតុផ្សំផ្សេងទៀតនៃបទចោទបានឡើយ¹⁵” វិធាននេះ និយាយយោងទៅរក សមត្ថកិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។ វិធាននេះមិនអនុញ្ញាតឱ្យ កសព លើកទឡើងក្នុង សវនាការបឋមដែលខ្លួនមិនបានលើកឡើងក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ក្រោយពីដីកាដោះស្រាយចូល ជាស្ថាពរ ដូចដែលបានតម្រូវដោយវិធាន៩៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងឡើយ។

១០. បើទោះបីជា កសព ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យលើកពីបញ្ហាទាំងនេះក៏ដោយ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អាចមិនកែប្រែច្បាប់ដែលនៅជាធរមាន តាមការស្នើសុំរបស់ កសព ដោយផ្អែកលើមូលហេតុដូច ខាងក្រោម៖

ទី១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងករណី កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច បានកត់សម្គាល់ថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទ តាមវិធាន ៩៨(២) នៃវិធាន ផ្ទៃក្នុង តែក្នុងករណីដែលការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទនោះមិនរំលោភសិទ្ធិទទួលបាន ការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌របស់ជនជាប់ចោទតែប៉ុណ្ណោះ¹⁶។ វាច្បាស់ណាស់ថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នឹងរំលោភសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌របស់ ជនជាប់ចោទ ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអនុវត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ឬទម្រង់នៃការទទួល ខុសត្រូវដែលមិនមានចែងក្នុងច្បាប់ជាធរមាននៅក្នុងពេលវេលាពាក់ព័ន្ធ។ ការផ្លាស់ប្តូរការ កំណត់បទចោទដែលមានក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដោយការដកចំណងពាក់ព័ន្ធ លក្ខខណ្ឌតម្រូវឱ្យប្រដាប់អាវុធចេញពីធាតុផ្សំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឬក៏ ដាក់បញ្ចូលការរំលោភផ្លូវភេទជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ នឹងតម្រូវឱ្យមានការ

¹⁴ ការបង្ហាញបញ្ហាច្បាប់របស់ កសព, ទំព័រទី៩។

¹⁵ គូសបញ្ជាក់បន្ថែម។

¹⁶ សាលក្រមលើរឿងក្តី ឌុច, ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០, កថាខណ្ឌទី៤៩៦។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៦ នៃ ១០

អនុវត្តនិយមន័យនៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ដែលមិនមានចែងក្នុងច្បាប់ជាធរមានពីឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់១៩៧៩¹⁷។ ការដាក់បញ្ចូល JCE ទម្រង់ III ទៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះតាមរយៈ “ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទ” ក៏ត្រូវបានហាមឃាត់ផងដែរ ។ JCE ទម្រង់ III មិនមានចែងក្នុងច្បាប់ជាធរមានក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់១៩៧៩ ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសាលដីកាកម្រាស់ ៦៩ ទំព័រ របស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះដែលក្នុងនោះអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានធ្វើការវិភាគស៊ីជម្រៅលើសេចក្តីសម្រេច *Tadic* ដែល JCE ទម្រង់ III លេចចេញជារូបរាងឡើង ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានគេលើកយកមកអនុវត្តឡើយ¹⁸។

ទី២ វិធាន៩២ (២) មិនមានធាតុផ្សំផ្ទៃណាមួយ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះឡើយ ។ ការដកចំណងពាក់ព័ន្ធនឹងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងពង្រីកវិសាលភាពនៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងអាចប៉ះពាល់ដល់ជនជាប់ចោទ ។ ដូច្នោះ វាច្បាស់ជានឹងមានផលប៉ះពាល់ដូចនឹងការដាក់បញ្ចូលធាតុផ្សំផ្ទៃចំពោះបទល្មើសផងដែរ ដូច្នោះគេត្រូវតែពិចារណាពីបញ្ហានេះ។ ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដើម្បីដាក់បញ្ចូលការរំលោភផ្លូវភេទជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ នឹងតម្រូវឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលធាតុផ្សំផ្ទៃដល់ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ។ ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដើម្បីដាក់បញ្ចូល JCE ទម្រង់ III ក៏មិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតដែរ ព្រោះ JCE ទម្រង់III មានធាតុផ្សំខុសប្លែកពីធាតុផ្សំរបស់ JCE ទម្រង់ I និង JCE ទម្រង់ II¹⁹ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទទាំងនេះ នឹងតម្រូវឱ្យមានការកែប្រែច្បាប់ដែលអនុវត្តនៅ អវតក ។ វិធាន ៩៨(២) នៃ

¹⁷ សូមមើលសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី ១១ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១១, ឯកសារ D427/1/30, កថាខណ្ឌ៣៧១ ដល់៣៧២, ៣១១។

¹⁸ សូមមើលសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតលើ សហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម (JCE), ចុះថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D97/14/15។

¹⁹ មិនដូចជា JCE ប្រភេទ I និង JCE ប្រភេទ II ឡើយ JCE ប្រភេទ III លើកឡើងពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្ម ទណ្ឌបុគ្គល ក្នុងស្ថានភាពដែល “ទាក់ទងនឹងគោលបំណងរួមក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋក្នុងករណីដែលជនដៃ ដល់ម្នាក់ក្នុងចំណោមជនដៃដល់ដទៃទៀតប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មដែលផលប៉ះពាល់នៃការប្រព្រឹត្តក្នុងគោលបំណងរួមនោះអាចត្រូវ បានគេប្រមើលទុកជាមុនបាន ប៉ុន្តែការប្រព្រឹត្តនោះមិនស្ថិតក្នុងផែនការរួមឡើយ”។ សូមមើលរឿងក្តីរដ្ឋាភិបាលលើសន្តិសុខ *Vasiljević*, IT-98-32-A, សាលក្រម, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៤, កថាខណ្ឌ១៩៩។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៧ នៃ ១០

វិធានផ្ទៃក្នុង មិនត្រូវយកមកបកស្រាយដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកែប្រែ ច្បាប់ឡើយ ប៉ុន្តែដើម្បីឱ្យអង្គជំនុំជម្រះអាចផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទទាក់ទងនឹង អង្គហេតុតែប៉ុណ្ណោះ ។ នេះគឺជាវិធីដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបកស្រាយវិធាននេះ ក្នុង ករណី ០០១²⁰ ។ ក្នុងករណីដែលមានមន្ទិលសង្ស័យក្នុងការបកស្រាយវិធាន នោះ ការបកស្រាយត្រូវជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ²¹។

នៅចុងបញ្ចប់ វិធាន៩៨(២) មិនអនុញ្ញាតឱ្យផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវឡើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតវិធាននេះចែងថាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង “អាចផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទ ចោទ ដែលបានកំណត់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះបាន ប៉ុន្តែមិនអាចបញ្ចូលនូវធាតុ ផ្សំថ្មីនៃបទចោទបានឡើយ²²”។ សហឧក្រិដ្ឋកម្មមិនមែនជាបទឧក្រិដ្ឋឡើយ ប៉ុន្តែជា ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងករណី ០០១ បានកំណត់ថា វិធាន៩៨(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង មិនអនុញ្ញាតឱ្យផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវឡើយ ប៉ុន្តែបានធ្វើការកត់សម្គាល់ថា សមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួល ខុសត្រូវ មិនដែលត្រូវបានភាគីតវ៉ាឡើយ²³ ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានលើកឡើងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយវិធាន៩៨(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ឱ្យផ្លាស់ប្តូរ ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ ព្រោះវិធានផ្ទៃក្នុងនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិអនុញ្ញាតឱ្យ មាន “ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទចំពោះបទល្មើសដើម្បីឱ្យស្របទៅនឹងទម្រង់នៃការ ចូលរួមប្រព្រឹត្ត²⁴” ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានលើកឡើងថា “ទោះបីជាបទប្បញ្ញត្តិ នានានៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មិនមានចែងយ៉ាងច្បាស់ទាក់ទងនឹង

²⁰ “ ផ្ទុយទៅវិញ មូលដ្ឋាននៃការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទនៅចំពោះមុខ អវតក គឺវិធាន៩៨ (២) ដែលបានចែងពីករណីនេះ យ៉ាងច្បាស់ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការការពារការជំនុំជម្រះក្តីដោយគ្រឿងផ្សំ”។ ដូចជើងទំព័រខាងលើ, កថាខណ្ឌទី៤៩៥។ “ស្រដៀងគ្នានេះដែរ វិធានរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ បានអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះរបស់ខ្លួនផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទ ចោទបន្ទាប់ពីការចាប់ផ្តើមនីតិវិធីជំនុំជម្រះ ”។ ដូចជើងទំព័រខាងលើ (គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។

²¹ ក្នុងករណីមានវិមតិសង្ស័យ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវតែគោរពគោលការណ៍ធម្មនុញ្ញនៃគោលការណ៍វិមតិសង្ស័យ ត្រូវ បានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ (*in dubio pro reo*) ស្របតាមវិធានមាត្រា៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ដែលត្រូវ បានធ្វើវិសោធនកម្មកាលពីឆ្នាំ១៩៩៩។

²² គូសបញ្ជាក់បន្ថែម។

²³ សូមមើលសាលក្រមលើករណី ឌុច, កថាខណ្ឌទី៤៩៣។

²⁴ ដូចគ្នា, ជើងទំព័រ៨៦៧។

ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
អំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៨ នៃ ១០

E9/20/L

ការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថា ការផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាតផ្អែកតាមវិធាន៩៨(២)²⁵ដែរ ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវបានពិចារណាការសន្និដ្ឋានពីករណី០០១ ព្រោះច្បាប់កម្ពុជាដែលនៅជាធរមាន មិនអនុញ្ញាតឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវបែបនេះឡើយ²⁶ ហើយដោយសារតែខ្លឹមសារនៃវិធាន៩៨(២) ខុសគ្នាពីខ្លឹមសារនៃវិធានរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ។

១១. ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកំណត់ថា កសត អាចលើកបញ្ហាទាំងនេះនៅសវនាការបឋមទោះបីជាមានទង្វើករណីប្រឆាំងនឹងការលើកឡើងពីបញ្ហានេះ នោះមេធាវីការពារក្តីសូមស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យ កសត ផ្តល់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលម្អិតនៅមុនសវនាការបឋម ដោយគូសបញ្ជាក់ពីទង្វើករណីរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងថាតើហេតុអ្វីបានជាសំណើសុំផ្លាស់ប្តូរការកំណត់បទចោទនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាត និងដើម្បីឱ្យមេធាវីការពារក្តីអាចដាក់ចម្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅនឹងសារណានេះ ។ សារណាបែបនេះចាំបាច់ត្រូវតែមានព្រោះបញ្ហាទាំងនេះ ជាបញ្ហាច្បាប់ដ៏ស្មុគស្មាញ ហើយភាគីនឹងជួយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងឱ្យបានច្រើនបំផុត ដោយការរៀបចំសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលម្អិត និងប្រកបដោយការប្រុងប្រយ័ត្ន ដែលក្រោយមកទៀតនឹងអាចត្រូវបានគេលើកមកអះអាងបញ្ជាក់ និងធ្វើការពន្យល់ដោយលម្អិតបន្ថែមទៀតជាសារណាផ្ទាល់មាត់ក្នុងសវនាការបឋម។

III. សំណើ

អាស្រ័យហេតុនេះ ដោយមានហេតុផលទាំងអស់ដែលបានលើកឡើងនៅទីនេះ មេធាវីការពារក្តីសូមអញ្ជើញអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពិចារណាលើការអង្កេតទាំងនេះ និង៖

- ក. បដិសេធចោលការប៉ុនប៉ងរបស់ កសត ក្នុងការលើកបញ្ហាទាំងនេះនៅសវនាការបឋម ឬ
- ខ. បង្គាប់ឱ្យ កសត ផ្តល់សារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរលម្អិតដែលគូសបញ្ជាក់ពីទង្វើករណីទាក់ទងនឹងមូលហេតុអ្វីបានជាការផ្លាស់ប្តូរច្បាប់ជាធរមានដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅ

²⁵ ដូចជើងទំព័រខាងលើ, កថាខណ្ឌ៤៩៣។

²⁶ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកត់សម្គាល់ថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានលើកឡើងថា “បញ្ញត្តិទាំងនោះនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមិនមានចែងយ៉ាងច្បាស់ទាក់ទងនឹងការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ...” ដូចជើងទំព័រខាងលើ។ ការអង្កេតរបស់ អៀង សារី ចំពោះការជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីបញ្ហាច្បាប់ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាមានចំណងលើកនៅសវនាការបឋម

ទំព័រ ៩ នៃ ១០

ជំនុំជម្រះ ត្រូវតែបានអនុញ្ញាត និងអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ការឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍
អក្សរចំពោះសារណានេះ ។

សូមចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកសំណើនេះដោយក្តីគោរព។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ថ្ងៃទី ៣ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១១

អាង ឧត្តម Michael G. KARNAVAS
សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី